

«Політичні кризи в Центрально-Східній Європі другої половини ХХ ст.»

Викладач – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії

Слесаренко Андрій В'ячеславович

Кількість кредитів – 3

Семестр – 3

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Політичні кризи в Центрально-Східній Європі другої половини ХХ ст.» призначена для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» факультету історії, політології та міжнародних відносин Рівненського державного гуманітарного університету.

Зміст курсу орієнтований на забезпечення здобувачів освіти знаннями про особливості політичного і суспільного розвитку Центрально-Східної Європи другої половини ХХ ст.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є політичні кризи комуністичної системи другої половини ХХ ст. в Центрально-Східній Європі.

Мета курсу: розкрити причини перманентної кризи радянської моделі соціалізму в Центрально-Східній Європі, що була нав'язана країнам регіону після Другої світової війни, та кризи «реального соціалізму» як системи союзних відносин у рамках Організації Варшавського договору.

Завдання курсу: показати обумовленість кризових явищ в країнах Центрально-Східної Європи процесами сталінізації їх внутрішнього життя та сателітизацією зовнішньої політики;

– розкрити передумови, перебіг, рушійні сили та характер Червневого 1953 р. повстання в НДР, Угорської революції 1956 р., «Празької весни» 1968 р., польських криз 1956, 1966, 1968, 1970, 1976, 1980–1981 рр.;

– дати оцінку політиці СРСР щодо країн Східної Європи, котра знайшла своє концептуальне втілення у «плані Молотова» (1947 р.) та «доктрині Брежнєва» (1968 р.);

- проаналізувати феномен східноєвропейського дисиденства, його прояви та світоглядні засади (від комуністичного ревізйонізму до ліберально-демократичної альтернативи), простеживши становлення та диференціацію політичної опозиції у 1970–1980-ті рр. (на прикладі КОС/КОР, Конфедерації незалежної Польщі, «Солідарності», Хартії-77 тощо);
- пояснити закономірність антикомуністичних революцій 1989–1990 рр. та їх історичне значення.

Очікувані результати навчання

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів освітнього ступеня магістра, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті вищої освіти). Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей інтегральних, загальних і спеціальних (фахових).

Інтегральна компетентність передбачає здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі професійної діяльності та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Уміння ідентифікувати і формулювати проблему, для її вирішення та досягнення обґрунтованого висновку використовувати потрібну інформацію та методологію.

ЗК05. Здатність володіти сучасними інформаційними технологіями в обсязі, необхідному для здійснення професійної науково-дослідницької, вчительської діяльності.

ЗК07. Працювати самостійно, розробляти стратегії та керувати часом. Здатність скеровувати зусилля, поєднуючи результати різних досліджень та аналізу, вчасно подавати результат, генерувати нові ідеї.

ЗК09. Знання стандартів, необхідних для наукового дослідження і публікування, включаючи критичну обізнаність та інтелектуальну добросесність.

ЗК11. Усвідомлення культурного розмаїття суспільств та викликів взаємодії в міжкультурному контексті.

ЗК12. Усвідомлення проблематики рівних можливостей у суспільстві, зокрема її соціальних, гендерних, расових, національних та вікових аспектів.

Спеціальні (фахові компетентності) (ФК)

ФК01. Розуміння суті, призначення й змісту гуманітарних наук.

ФК02. Розуміння функцій історичної науки як складової частини наукової думки і духовної культури суспільства.

ФК03. Здатність використовувати професійно профільовані знання й уміння в галузі історичних наук для дослідження соціально-економічних та політичних об'єктів, явищ і процесів.

ФК04. Розуміння складових елементів історичного минулого.

ФК05. Реконструкція історичних процесів на основі різних джерел.

ФК06. З'ясування причинно-наслідкових зв'язків в історичних подіях минулого, аналіз і узагальнення історичного матеріалу в певній системі.

ФК07. Розуміння соціальних функцій професіонала в галузі освіти, можливостей використання історії та зловживання історією.

ФК08. Володіння методикою історіографічної та джерелознавчої критики.

ФК09. Здатність аналізувати історичну продукцію сучасних історичних шкіл та визначати їх особливості.

ФК10. Порівняння історичних фактів на основі здобутих знань і формування на цьому ґрунті особистого світогляду.

ФК11. Здатність вести дискусії про минуле в політичному та культурному контексті.

ФК13. Здатність інтегрувати знання з інших, суміжних із історією, галузей знань, застосовувати системний підхід для розв'язання професійних завдань.

ФК14. Поєднання набутих історичних та педагогічних знань з метою забезпечення якісного навчально-виховного процесу.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна

Програмні результати навчання

ПРН 2. Знання загального ходу історичного процесу; окремих періодів, видатних історичних та політичних діячів.

ПРН 3. Знання особливостей історичного розвитку регіонів світу; специфіку цивілізаційного процесу, його умов та наслідків.

ПРН 4. Знання характерних рис історичних епох, їх зміст та спадковість.

ПРН 9. Уміння визначати зміст, місце й значення проблеми в історичному пізнанні.

ПРН 13. Обирати та використовувати необхідні історичні методи при аналізі суспільно-політичних, соціально-економічних явищ та процесів.

ПРН 14. Уміння презентувати підсумки виконаної роботи з використанням інформаційних технологій та засобів.

ПРН 16. Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРН 19. Відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди, ініціювання інноваційних комплексних проектів, лідерство та повна автономність при їх реалізації.

ПРН 20. Здатність до подальшого навчання, до стійкого саморозвитку і самовдосконалення, яке значною мірою є автономним та самостійним.

Очні консультації: кількість годин і розклад присутності на кафедрі згідно з графіком консультацій.

Онлайн консультації: за попередньою домовленістю з викладачем щопонеділка, з 11.00 до 13.00; щочетверга з 18.00 до 20.00 (2 академічні години).

E-mail викладача: avslesarenko@ukr.net